

ЕРГОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Карапузова Н.Д., Починок Є.А.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

В останні роки спостерігається тенденція погіршення здоров'я дітей молодшого шкільного віку. За даними НАН України, абсолютно здорових учнів початкової школи на сьогодні лише 5 % (Л.І. Бордіян та інші).

У Законі України «Про освіту» [1], Державному стандарті початкової освіти (2018 р.) [3] та низці наказів наголошується на необхідності здійснення ортобіотичної діяльності освітніми установами, на створенні здоров'язбережувального освітнього середовища, на розв'язанні проблеми збереження й охорони здоров'я дітей, зокрема, акцентована увага на комплексному підході до гармонійного формування всіх складових здоров'я школярів. Особлива увага зорієнтована на створенні педагогічними працівниками комплексної системи заходів для дітей з особливими освітніми потребами.

Сучасна школа робить виклик для змін в українській освіті, що потребує оптимізації умов діяльності вчителя й учня в оновленому навчальному середовищі, підвищення ефективності освітнього процесу та збереження здоров'я його учасників. Відтак, назріла необхідність у впровадженні у навчально-виховний процес засад педагогічної ергономіки, як малодослідженої, але актуальної і перспективної галузі педагогіки, яка вивчає проблеми гармонізації суб'єкт-суб'єктних відносин учасників педагогічної взаємодії на основі оптимізації психофізіологічних процесів, дидактичних засобів, матеріальних умов шкільної праці, гігієнічних, здоров'язберігальних та естетичних чинників освітнього середовища.

Окреслена проблема цілком залежить насамперед від ґрунтовної ергономічної підготовки майбутніх учителів початкової школи, від глибини їх ергономічних знань, рівня сформованості умінь забезпечувати здоров'язбережувальний навчально-виховний процес, попереджувати інтелектуальні, фізичні та емоційні перевантаження (як власні, так і школярів), організувати комфортні санітарно-гігієнічні, психофізіологічні, естетичні й соціально-психологічні умови в освітньому середовищі.

У Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка існує досвід ергономічної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Так, на психолого-педагогічному факультеті розроблено і впроваджено у навчальний процес для студентів спеціальності Початкова освіта курс «Педагогічна ергономіка в початковій школі».

Мета курсу — створити об'єктивне цілісне уявлення майбутніх фахівців про психофізіологічні функції організму молодшого школяра у процесі взаємодії з навчальним середовищем та про основні способи забезпечення ергономічних умов для всіх учасників освітнього процесу. Означена мета досягається різнобічним міждисциплінарним розглядом системи «учитель — учень — засоби навчання — навчальне середовище», що дає змогу досягти цілісності знань та умінь студентів.

Основні завдання спецкурсу:

- розкрити теоретико-методологічні основи педагогічної ергономіки як нової галузі педагогічної науки;
- формувати у майбутніх фахівців знання основних нормативних документів у сфері педагогічної ергономіки;
- висвітлити основні функції учителя в реалізації ергономічного підходу в організації навчального процесу початкової школи;

- забезпечити практичне застосування майбутніми учителями початкової школи засвоєних знань у реальних умовах професійної діяльності;
- формувати прагнення до самоосвіти, умінь і навичок самостійної науково-педагогічної роботи, поглиблювати професійно-педагогічні знання;
- формувати ергономічні компетенції, які є складником професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи.

Розглянуті обставини ініціювали нас (авторів) до створення навчального посібника «Основи педагогічної ергономіки» [2]. Зміст навчального посібника опирається на базові знання студентів із педагогічних, психологічних, медичних і мистецтвознавчих галузей знань. Він скомпонований так, щоб максимально використати можливості кожної суміжної дисципліни та всього їх комплексу для вирішення важливих завдань, що спрямовані на зміцнення здоров'я дітей, їх фізичного розвитку, соціальної адаптації і духовного зростання. Пропонований курс, по-перше, зорієнтований на формування комплексного бачення процесу професійної діяльності в системі «учитель — учень — засоби навчання — навчальне середовище». По-друге, його цільова спрямованість полягає у формуванні ціннісного ставлення студентів до здоров'я як молодших школярів, так і свого власного.

Робота з ергономічної підготовки майбутніх фахівців у рамках авторського навчального курсу сприяла ґрунтовному засвоєнню ергономічних знань та формуванню вмінь їх застосовувати на практиці, поглибленню та вдосконаленню на цій основі професійно-педагогічної підготовки, активній творчо-пошуковій діяльності студентів, розвитку прагнення до самовдосконалення та самоздійснення майбутніх учителів початкової школи.

Література

1. Закон України «Про освіту»: чинне законодавство станом на 09 лютого 2018 року: Офіц. текст. — К.: Аперта, 2018. — 120 с.
2. Карапузова Н.Д. Основи педагогічної ергономіки: навч. посіб. / Н.Д. Карапузова, Є.А. Зімниця, В.М. Помогайбо. — К.: Академвидав, 2012. — 192 с. — (Серія «Альма-матер»).
3. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2 класи. — К.: ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. — 240 с.

ОСНОВИ СТВОРЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БІОХІМІЯ»

Квак О.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Долучення України до європейського освітнього простору спонукає до вдосконалення методів, засобів та організаційних форм навчального процесу у вищій школі. Реформаційні зміни сучасної освіти передбачають широке використання інформаційно-комунікаційних технологій під час підготовки фахівців усіх освітніх рівнів.